

Dileme v kozmetologiji

Pogovor s prof. dr. Slobodanko Tamburić,
direktorico kozmetičnega programa na
London College of Fashion

»Naravne snovi so v kozmetiki nedvomno pomembne, vendar pa je uveljavljanje naravne oz. organske kozmetike predvsem marketinški prijem, ki ga mediji nekritično močno podpirajo, kar včasih vodi že do pravih absurdov.«

Avtorica:
Mateja Kovačič
Foto:
Nataša Košmerl,
mag., BCA fotogr.

Preden je aprila letos prišla predavat študentkam kozmetike na Visoki šoli za storitve v Ljubljani (VIST), je prof. dr. Slobodanka Tamburić na University of the Arts London napredovala iz direktorice programa Cosmetic Science (tj. kozmetologija) v direktorico programa Science (ki zajema poleg kozmetologije in kozmetične nege še velnes). Nekajdnevno gostovanje na VIST-u, kjer je študentkam kozmetike predavala izbrana poglavja iz kozmetologije, smo izkoristili za pogovor s to uveljavljeno znanstvenico.

Ko ste leta 1993 iz Beograda odšli na podoktorsko izpopolnjevanje v London, si verjetno niste predstavljali, da boste tako kmalu ena od najpomembnejših osebnosti v izobraževanju na področju kozmetike v Veliki Britaniji.

»V Londonu sem opravila že del doktorata iz farmacevtske tehnologije in kozmetologije, nato pa sem se vanj vrnila in po podoktorskem izpopolnjevanju na Centru za raziskave materialov tam tudi ostala. Začutila sem izrazito potrebo, da se formira študij kozmetike na nivoju, višjem od srednješolskega, in moje pobude so naletele na plodna tla. Tako sem leta 2000 osnovala prvi visokošolski študij kozmetike v Veliki Britaniji in postala tudi direktorica tega programa. Program se je uspešno razvijal, vzpostavili smo mednarodno sodelovanje s podobnimi visokimi šolami v Franciji, Poljski in z vašo šolo v Ljubljani. Vse to pa ob trdem delu in nenehnem izpopolnjevanju prinaša določene uspehe.«

V Ljubljani ste drugič. Kakšni so vaši načrti za naprej?

»Tako je, prvič sem bila v Ljubljani pred tremi leti na povabilo kozmetične šole Zavoda AI in vodstva Visoke šole za storitve. Takrat

je bila priprava visokošolskega študijskega programa kozmetike v zaključni fazi in ocenila sem ga zelo pozitivno. Vesela sem, da je študij dobro zaživel in da imam priliko predavati študentkam kozmetike na VIST-u nekatere zahtevnejše teme iz kozmetologije. V kolektivu in med študentkami VIST-a se dobro počutim in dogovorili smo se, da bom prihajala sem redno predavat tudi v prihodnjih letih. Skupaj z drugimi izmenjavami predavateljev med obema šolama in načrtovano izmenjavo študentov tako postavljamo nove standarde v izobraževanju in delu na področju kozmetike, pa tudi velnesa v Evropi.«

Vaša predavanja so bila zelo dobro sprejeta; strokovno poglobljeno ste odpredavali več različnih tem, toda predavanje o naravni oz. organski kozmetiki je zvenelo kar nekoliko polemično. Namenoma?

»Poglejte, dekan VIST-a me je prosil, da obdelam teme, kot so kozmetične učinkovine in kozmecevtika, sodobni kozmetološki principi vlaženja, obnavljanja in pomlajevanja kože, proticelulitni izdelki, izdelki proti staranju ter napredne formulacije oz. kozmetični dostavni sistemi. V vse to so vključene tako naravne kot sintetične snovi, ki imajo vsaka svoje prednosti in slabosti.

Na sredini gospa Tamburić, levo od nje pa dekan Visoke šole za storitve, gospod Janko Žmitel

Ker pa v javnosti prevladuje prepričanje, da so naravne snovi bistveno varnejše od sintetičnih, sem se odločila, da eno predavanje posvetim tudi problematiki naravne oz. organske kozmetike, saj menim, da mora biti visokošolsko izobraženi kozmetičarki kristalno jasno dejansko stanje.«

In kakšno je?

»Naravne snovi so v kozmetiki nedvomno pomembne, vendar pa je uveljavljanje naravne oz. organske kozmetike predvsem marketinški prijem, ki ga mediji nekritično močno podpirajo, kar včasih vodi že do pravih absurdov. Tako npr. najdemo na trgu organske šampone s certifikatom, ki prepoveduje vsakršne sintetične snovi. Ker pa so vsi surfaktanti (razen klasičnih, stoletja znanih mil, ki jih šamponi zaradi agresivnosti ne vsebujejo) sintetični, takšen šampon nima skoraj nikakršnega pralnega učinka. Ima torej certifikat, da je organski, a ne opravlja svoje osnovne funkcije.«

»... prvič sem bila v Ljubljani pred tremi leti na povabilo kozmetične šole Zavoda AI in vodstva Visoke šole za storitve. Takrat je bila priprava visokošolskega študijskega programa kozmetike v zaključni fazi in ocenila sem ga zelo pozitivno.«

Kaj pravzaprav pomeni naravni oz. organski certifikat?

»Najprej morate vedeti, da izraza naravni oz. organski kozmetični izdelek nikjer nista uradna, certifikatov nikjer ne podeljujejo uradne ustanove, temveč privatne firme, ki postopek certificiranja tudi dobro zaračunajo. Kriteriji se za naravno in organsko med njimi razlikujejo glede na to, kako kdo od njih definira ta dva pojma. Obstajajo tudi takšni, ki npr. celo vodi ne priznavajo statusa naravne snovi in je ne dovoljujejo v organskih izdelkih, dovoljujejo pa rožno vodo, kar je popoln absurd.«

In kako je pravzaprav v resnici z varnostjo naravne oz. organske kozmetike?

»Znanstvena študija, ki jo je sistematično izvedla Evropska organizacija za kozmetične ingrediente, industrijo in storitve, je pokazala, da je od 350 analiziranih rastlin, ki se pogosto uporabljajo kot vir kozmetičnih učinkovin, kar 71 rastlin vsebovalo najmanj eno rakotvorno, mutageno ali drugo toksično snov. Seveda ni nujno, da tudi izvlečki iz teh rastlin vsebujejo te toksične snovi – lahko se jih s predelavo izloči, res pa je, da lahko nastanejo tudi nove, še bolj toksične. Končno pa, saj vsi poznamo primere hudih alergij in hudih, celo smrtnih zastrupitev z rastlinami ali živalskimi deli.«

Pa vendar tudi za sintetične snovi ne moremo trditi, da so varne.

»Za vse prav gotovo ne, jih je pa mnogo – in večinoma se te uporabljajo v izdelkih – za katere že zelo dobro poznamo njihove varnostne profile in imamo z njimi dolgoletne izkušnje. Takšne snovi so npr. parabeni, ki pa so jih na podlagi ene dvomljive študije mediji stigmatizirali do absurda, čeprav stotine študij kaže ne le na njihovo učinkovitost, temveč tudi na veliko varnost. Poleg vsega pa so – kakšna ironija – parabeni v resnici naravne snovi. Mnogi proizvajalci zaradi neupravičene medijske, verjetno tudi komercialno pogojene gonje proti parabenom uvajajo nove konzervanse, ki so morda manj učinkoviti in manj varni.«

Zakaj potem naravna kozmetika?

»Kot rečeno, narava daje mnoge zelo pomembne učinkovine, mnoge sintetične pa so izpeljane iz struktur naravnih snovi. Poleg tega so izvlečki vedno zmes več snovi, ki lahko delujejo sinergično. A sestava rastlinskih izvlečkov je manj definirana, torej slabše kontrolirana, odvisna od številnih dejavnikov, kvaliteta je manj konstantna, učinki – tako pozitivni kot negativni – so zato do neke mere manj predvidljivi. Medsebojni učinki posameznih komponent so lahko tudi negativni.«

Sintetične snovi (enako velja tudi za naravne identične snovi) so po sestavi praviloma bolj čiste in bolj definirane, zato lažje zagotavljamo konstantno kvaliteto, čistost, tudi varnost.

»Res pa je, da naravna kozmetika (oz. izvlečki iz različnih snovi) daje izjemne možnosti marketingu za promocijske aktivnosti. V tem

»Res pa je, da naravna kozmetika (oz. izvlečki iz različnih snovi) daje izjemne možnosti marketingu za promocijske aktivnosti. V tem številne firme iščejo svoje marketinške prednosti v hudem konkurenčnem boju med proizvajalci.«

številne firme iščejo svoje marketinške prednosti v hudem konkurenčnem boju med proizvajalci. Rekla bi, da je to glavni razlog za uvajanje izvlečkov vedno novih rastlin v kozmetiko, saj se z vsako rastlino lahko uvede nova marketinška zgodba. Naravna oz. organska kozmetika je tako v prvi vrsti marketinški fenomen, ki temelji na neznanju, ko ljudje zlahka nekritično nasedajo pojmu naravno. Seveda je konkurenčni boj pomembno gonilo napredka, uvajanja novega, pogosto (a ne vedno) boljšega.

Sedaj je aktualna naravna kozmetika, nekaj let nazaj je bilo obdobje AHA-kislin (te so tudi ključna komponenta v številnih naravnih izvlečkih, pa čeprav se o njih ne govori več tako pogosto), potem obdobje ceramidov, ... Stvari pa so kompleksne, nemogoče je kar počez reči To je boljše od drugega – upoštevati je treba konkretne situacije, različne vidike, ... Za kar pa je potrebno ustrezno znanje in zato se sama zavzemam za čim višjo izobrazbo kozmetičark, saj je ta temelj strokovno utemeljenega in varnega dela.«

